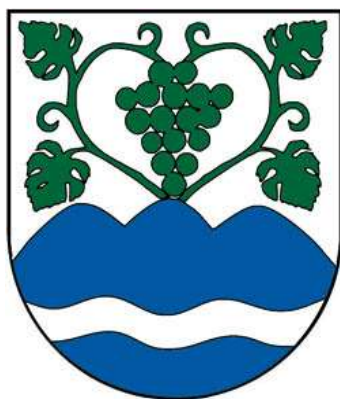

Individuálna výročná správa
Obce Slovenské Nové Mesto
za rok 2019

.....

Ján Kalinič
starosta obce

OBSAH	str.
1. Úvodné slovo starostu obce	3
2. Identifikačné údaje obce	4
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	4
4. Poslanie, vízie, ciele	5
5. Základná charakteristika obce	5
5.1. Geografické údaje	5
5.2. Demografické údaje	6
5.3. Ekonomické údaje	7
5.4. Symboly obce	7
5.5. Logo obce	8
5.6. História obce	8
5.7. Pamiatky	16
6. Plnenie funkcií obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	
6.1. Výchova a vzdelávanie	16
6.2. Zdravotníctvo	18
6.3. Sociálne zabezpečenie	19
6.4. Kultúra	19
6.5. Hospodárstvo	19
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	20
7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2019	20
7.2. Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2019	21
7.3. Rozpočet na roky 2020 - 2022	22
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	23
8.1. Majetok	23
8.2. Zdroje krytia	23
8.3. Pohľadávky	24
8.4. Záväzky	24
9. Hospodársky výsledok za rok 2019 - vývoj nákladov a výnosov	24
10. Ostatné dôležité informácie	25
10.1. Prijaté granty a transfery	25
10.2. Poskytnuté dotácie	26
10.3. Významné investičné akcie v roku 2019	27
10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti	27
10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	27
10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	27

1. Úvodné slovo starostu obce

Vážení spoluobčania, každý starosta sa snaží svojou prácou prispieť k zveľadňovaniu obce a jej majetku. Ja ako starosta sa o to snažím už 18. rok. Výročná správa Obce Slovenské Nové Mesto za rok 2019, ktorú Vám predkladám, poskytuje reálny pohľad na činnosť obce a dosiahnuté výsledky v uplynulom roku. V sledovanom roku sme sa snažili plniť všetky úlohy, ktoré nám vyplývajú z ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov, Ústavy Slovenskej republiky a ďalších zákonov a ustanovení, ktorými sa obec riadi pri zabezpečovaní samosprávnych kompetencií a kompetencií vyplývajúcich z preneseného výkonu štátnej správy. Treba však uviesť, že počet kompetencií kladených na samosprávne orgány sa neustále zvyšuje, no finančné krytie na ich zabezpečovania značne zaostáva. Ako zaujímavosť spomeniem fakt, že v súčasnej dobe sa výkonu samosprávnych kompetencií venuje viac ako 426 právnych noriem dotýkajúcich sa viac ako 4000 kompetencií. Ale vráťim sa späť k hospodáreniu obce. V roku 2019 dosiahla obec prebytok rozpočtu, po úprave vo výške 155 846,86 €. Celkovo mala obec k 31.12.2019 na účte rezervného fondu sumu 77 029,22 €. Po schválení Záverečného účtu obce za rok 2019 bol zostatok rezervného fondu navýšený o prebytok hospodárenia za rok 2019 v celkovej výške 155 846,86 €, čo predstavuje sumu 232 876,08 €. V sledovanom období sme sa zamerali najmä na opravy a údržbu budov vo vlastníctve obce, údržbu verejnej zelene, bezproblémový chod obecného úradu, materskej a základnej školy, školskej jedálne a zabezpečenie ostatných činností. Obec v roku 2019 pokračovala v investičnej činnosti, začala výstavbu komunitného centra v časti Karolov dvor, v roku 2019 sa pri uvedenej akcii preinvestovala suma 114 028,49 €. Aj v roku 2019 obec pokračovala v tradícií organizovania kultúrnych podujatí: podujatie pri príležitosti Medzinárodného dňa žien, Karneval, Tokaj v Európe – festival Slovákov žijúcich v zahraničí - Dedovizeň - 4. mája, Mesiac úcty k starším, Mikuláš. Samozrejme bolo potrebné vykonať aj množstvo mravčej práce, ako napríklad starostlivosť o verejné priestranstvá, verejnú zeleň, osvetlenie, rozhlas a pod. Môžem konštatovať, že sa nám podarilo opäť vykonať niečo pre obec a jej obyvateľov, a že sme opäť prispeli ku skvalitneniu života v našej obci. Verím, že aj v budúcnosti budeme napredovať, k čomu by som chcel prispieť aj ja svojou prácou.

2. Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Slovenské Nové Mesto
Sídlo: Slovenské Nové Mesto
IČO: 00331929
Štatutárny orgán obce: Ján Kalinič, starosta obce
Telefón: 0566683580, 0907997213
Mail: obeslovenskenovemesto@kid.sk
Webová stránka: www.slovenskenovemesto.sk

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Starosta obce: Ján Kalinič

Zástupca starostu obce : Dis. Art Iveta Zselenáková

Hlavný kontrolór obce: Ing. Ingrid Grimlingová

Obecné zastupiteľstvo: Vojtech Bitlányi
Ing. Július Dušek
Ing. Miloš Kalinič
Bc. Kornélia Kornová
Peter Petro
Koloman Pusztai
Silvia Stečáková
Dis. Art. Iveta Zselenáková
Ing. Marián Žižkovič

Komisie:

❖ **Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov:**
Predsedníčka – **Dis. Art. Iveta Zselenáková**
Členovia – **Ing. Július Dušek, Silvia Stečáková**

❖ **Komisia športová:**
Predseda – **Koloman Pusztai**
Členovia – **Marcel Belko, Anna Vargová**

Obecný úrad:

Počet pracovníkov k 31.12.2019: 4
p. Irena Sarvašová administratívna pracovníčka OcÚ
p. Žaneta Suváková administratívna pracovníčka OcÚ (na materskej dovolenke)
Ing. Denisa Kováčsová administratívna pracovníčka OcÚ

Ing. Ingrid Grimlingová
Jaroslav Hrinda

kontrolórka obce
pracovník stavebného úradu

..: úradné hodiny ::

8⁰⁰ – 12⁰⁰ 12³⁰ – 15⁰⁰
8⁰⁰ – 12⁰⁰ 12³⁰ – 15⁰⁰
8⁰⁰ – 12⁰⁰ 12³⁰ – 16³⁰
8⁰⁰ – 12⁰⁰ 12³⁰ – 15⁰⁰
8⁰⁰ – 12⁰⁰

Rozpočtové organizácie obce: Obec nemá zriadené žiadne rozpočtové organizácie

Príspevkové organizácie obce: Obec nemá zriadené žiadne príspevkové organizácie

Neziskové organizácie založené obcou: Obec nemá založené žiadne neziskové organizácie.

Obchodné spoločnosti založené obcou: Obec nemá založené žiadne obchodné spoločnosti.

4. Poslanie, vízie, ciele

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

5. Základná charakteristika obce

5.1. Geografické údaje

Geografická poloha obce : Slovenské Nové Mesto leží v južnej časti Východoslovenskej nížiny, na juhozápade úpätí Zemplínskych vrchov. Južnú časť odlesneného chotára tvorí mladoštvrtohorná niva Bodrogu, ktorá prechádza smerom na sever do pahorkatiny, miestami pokrytej sprašovými uloženinami.

Susedné mestá a obce : Borša, Čerhov, Satoraljaujhely (Maďarská republika)
 Celková rozloha obce : 13,38 km²
 Nadmorská výška : 98 - 103 m nad morom

5.2. Demografické údaje

Hustota a počet obyvateľov : 1 108 obyvateľov k 31.12.2019
 82,81 obyvateľov km²

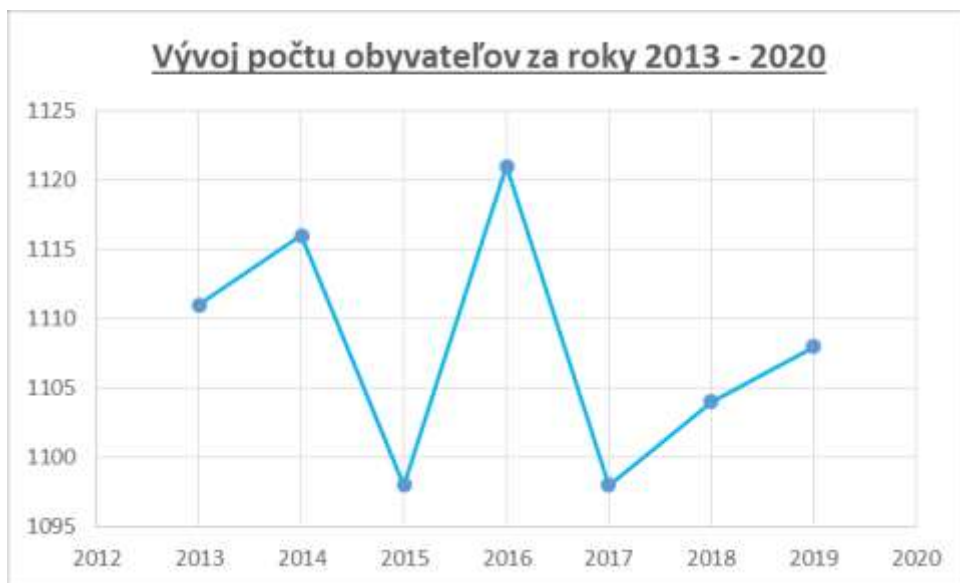
Národnostná štruktúra :	76,34 % slovenskej národnosti	0,18% rusínskej národnosti
	9,02 % maďarskej národnosti	0,18% ukrajínskej národn.
	9,76 % rómskej národnosti	0,55% česká národnosť
	0,09 % ostatná národnosť	3,88% nezistená národnosť

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu :

41,99 % rímskokatolícka cirkev	13,90 % reformovaná cirkev
15,93 % gréckokatolícka cirkev	3,04 % nábož.spoločnosť Jehovovi svedkovia
1,30 % pravoslávna cirkev	0,18 % evanjelická cirkev metodistická
0,28 % evanjel.cirkev augsbursk.vyzn.	0,09 % kresťanské zbory

Vývoj počtu obyvateľov :

- k 31.12.2013 1 111 obyvateľov
- k 31.12.2014 1 116 obyvateľov
- k 31.12.2015 1 098 obyvateľov
- k 31.12.2016 1 121 obyvateľov
- k 31.12.2017 1 098 obyvateľov
- k 31.12.2018 1 104 obyvateľov
- k 31.12.2019 1 108 obyvateľov

5.3. Ekonomické údaje

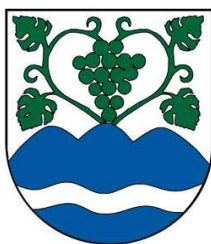
Nezamestnanosť v obci : 52 obyvateľov – 4,69 %

Nezamestnanosť v okrese : 11,79 %

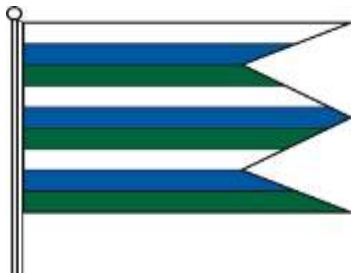
Vývoj nezamestnanosti : Oproti nezamestnanosti v okrese má obec nezamestnanosť nižšiu o cca 7 %. Miera nezamestnanosti v obci bude stagnovať resp. by sa mala znižovať.

5.4. Symboly obce

Erb obce:

Vlajka obce :

Vlajka obce pozostáva z deviatich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej, modrej, zelenej, bielej, modrej, zelenej, bielej, modrej, zelenej. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

5.5. Logo obce

Obec Slovenské Nové Mesto nemá evidované žiadne oficiálne logo. Ako logo sú používané oficiálne symboly a oficiálny názov obce.

5.6. História obce

A. História obce od osídľovania do roku 1918

Kataster obce Slovenské Nové Mesto pred vznikom nášho samostatného štátu v roku 1918 bol súčasťou katastra maďarského mesta Sátoraljaújhely, s ktorým bezprostredne susedí. V chotári našej obce sa pri úpätí hôr stretávame so stopami pravekého človeka, ktorý predbehol príchod našich predkov asi o 10 000 rokov, prišiel z oblasti Škandinávie. Praveké nálezy dokazujú, že na pustatine pod Sátoralhalmou viactisícročná záplava sťahovania národov. 400 rokov pred Kristom sa v oblasti Karpát ponevievali Kelti a iné národy. V roku 180 po Kristovi bojovali v tejto oblasti légie Marca Aurélia. Nájdený zlatý peniaz v okolí Byšty dokazuje, že hranice Rímskej ríše zaberali aj okolie Sátoraljaújhelya. Po rímskej nadvláde ovládli naše okolie Huni a Avari, medzitým ešte Markomani, Longobardi, Grádi a iné severské barbarské kmene. Neskôr počas 7. storočia prišli slovanské kmene z oblasti Tesaloník. Po nadvláde Slovanov sa tu žijúce kmene pridali k vlast' dobývajúcim Maďarom, ich najznámejším kmeňom, usadeným v našom kraji bol kmeň Aba.

História mesta Sátoraljaújhely.

V tejto časti sa dozvieme niečo o histórii mesta Sátoraljaújhely, ktorého súčasťou bolo Slovenské Nové Mesto do roku 1918. Názov mesta Sátoraljaújhely pochádza z mesta Sátorhegy a v najdávnejších časoch, počas nadvlády Arpádovcov sa spomína ako Sátoralma alebo Sátoralja. Nachádzalo sa na pravom a ľavom brehu Roňavy, kde sa v súčasnosti nachádza aj naša obec. Mesto bolo kráľovským majetkom za vlády Ondreja I. Spomína sa v roku 1067 ako dedina, ktorej obyvatelia sú spomínaní v súvislosti s kráľovskými poľovačkami. O 174 rokov neskôr v roku 1241 zničili toto miesto Tatári. V roku 1275 biskup z Egeru bol aj biskupom Sárosalja, on takto pomenoval mesto. Sáros - preklad z maďarčiny znamená zablatený. Toto slovo charakterizuje mokrý, močaristý kraj, rašelinatý, typický pre túto oblasť. Podľa zakladacej listiny z roku 1067 sa tu už v 13. storočí usadilo toľko Maďarov - obyvateľov, že si vyžadovali osobitnú cirkev, sudcu a farára. Obrábanie viníc sa objavilo až v

roku 1029. V tomto stave v roku 1241 zastihlo osídlenie nivočenie Tatárov. V roku 1250 sa toto miesto znovu osídlilo a odvtedy nesie meno Sátoraljaújhely. Kráľ Vojtech IV. už v roku 1256 spomína vo svojej listine „nova villa, čiže nanovo postavený Sátoraljaújhely. V tejto listine Vojtech IV. prikazuje vojakom nanovo postaviť v Malej Tŕni zbúraný kláštor. Mníchov obdaril väčším majetkom. V roku 1284 sa rozšírili hranice o dediny Tŕňa, Kovácsi, Borša, Obozliget a nastal taký rozmach, že Ondrej III. v roku 1291 ho pomenoval v podobe Sátoralja Wyhel. V roku 1298 bol Újhely majetkom župana Bodrogskej župy. V roku 1299 ho obsadil župan Ján Zodai. Od roku 1321 a ďalšie tri desaťročia je mesto kráľovským majetkom. V roku 1353 podaroval Petrov syn Baláz újhelským mníchom pôdu. Kastelánom Újhela bol v roku 1497 Baláz Földeši. V roku 1430 sa Sátoraljaújhely stáva majetkom rodiny Palóczy a zostáva ním až do bitky pri Moháči. Medzitým sa snaží získať mesto vodca Husitov Axanich. Až vojská kráľa Matúša ho vypovedajú z mesta tak, že sa mesto dostáva na pár rokov pod nadvládu Čechov. Počas bitky pri Moháči zahynul vtedajší veliteľ zemplínskej šľachty, hlavný župan Antal Palóczy a na jeho miesto sa prebojoval Peter Perényi. Neskôr v roku 1534 Perényi posilnil silnými múrmi Újhelský, aj Trebišovský zámok. Imrich Tekelessy, ktorý toto okolie ničil ohňom i mečom, v roku 1558 zničil zámok, ktorého posledné zrúcaniny na konci 19. storočia rozniesli vojaci bataliónu (práporu) 10. pešieho pluku. Po Perényiových František Dobó Ruszkai v roku 1753 vyhnal rehoľu dominikánov z ich lesov a viníc. Po ňom sa zemepánmi stanú Rákocziovci, od roku 1712 knieža Trautson. V 1778 - om je vlastníkom kráľovská pokladnica a v roku 1808 knieža Brezenheim. Jeho právnymi nástupcami sú grófká Wallisz a po roku 1848 v újhelských častiach barón Fridrich Waldbott. Kráľovskí zemepáni boli štedrí ku občanom Újhela, pretože boli oslobodení od cla. V rozvoji mesta mali významnú úlohu šľachtické kúrie, ktoré spolu s vinicami tvorili tú duchovnú a hospodársku silu, ktorá počas dvoch storočí priviedla rozvoj mesta na takú úroveň, že Újhel sa stal v roku 1756 sídlom župy. V archíve mesta sú zachované zápisnice od začiatku 17. storočia a obsahujú početné údaje, ktoré sa týkajú právneho a hospodárskeho života mesta. Pred bitkou pri Moháči ešte v 15. storočí v organizácii mesta mali hostia osobitné právne postavenie, pokiaľ ako celok dostali zastúpenie v senáte (rade) a predtým mali osobitného sudcu. Po bitke pri Moháči ovláda verejný život prísna cirkevná morálka a takisto je preňho typický vplyv moci zemepánov. V dávnejších časoch sa každoročne menila osoba sudcu, na druhej strane väčšia časť senátu zostala tá istá. Pritom župan mal rozhodujúci vplyv v osobných otázkach. Cisár Jozef II. navštívil mesto v roku 1770. V roku 1794 bola veľká bieda, mesto viackrát vyhorelo, naposledy v roku 1830 a podľa pamäti po tomto začali v meste na hlavnej ulici stavať poschodové domy. Prvým poschodovým domom bol v roku 1751 postavený župný dom, ktorý sa v roku 1821 rozšíril. Domy so slamenou strechou ešte aj v 80 -tych rokoch 19. storočia prevládali v bočných uliciach, až v najnovšom čase ich vytisli šindľové strechy. V roku 1695 stavali veľký most na Roňave za pomoci pracovnej sily zo susedných obcí. Počet obyvateľov Újhela na konci 18. storočia bolo 6000. Spolu so zemplínskou župou bolo mesto do roku 1848 pevnosťou maďarskej politiky a slobody, neskôr fungovalo ako železničný uzol a veľké hospodárske stredisko. Počas vojny stúpol počet obyvateľov na 25 000. Mesto bolo najväčším vínnym trhom v krajine. Na začiatku 19. storočia bol prokurátorom mesta Lajos Kossuth, snáď jeden z najvýznamnejších Maďarov, ktorý stál pri udalostiach marcovej revolúcie roku 1848. Počas nadvlády proletárov bolo mesto skutočným domom smrti, v dôsledku ich prenasledovania. Potom nasledovalo obsadenie českými vojskami, po ich odchode nasledovala tvoriťská práca na zrúcaninách. Najkrajšou budovou Sátoraljaújhelya je v barokovom štýle postavený župný dom v roku 1758. V roku 1823 bol ďalej rozšírený v ľavom krídle o nový trakt mestského archívu. Archív župného domu patrí k najvýznamnejším vidieckym archívom štátu. Okrem významných dokumentov sa archív stal známym hlavne tým, že ho usporiadal významný maďarský jazykovedec Ferenc Kazinczy. Podľa sčítania ľudu z roku 1930 bol počet obyvateľov 18 431. K tomu číslu ešte patrí po oslobodení 559 obyvateľov z ľavého brehu

Roňavy, čiže z tej časti, kde sa teraz nachádza Slovenské Nové Mesto. Počet obytných domov bol 1981. Hlavným zamestnávateľom bol priemysel, potom nasledovali obchodníci, zamestnanci dopravy, komunálnych služieb a poľnohospodári. Prvá verejná nemocnica v župe bola založená v roku 1803. V tom čase sa v meste nachádzalo finančné riaditeľstvo, súd, daňový úrad, okresný súd, priemyselný spolok, železničná stanica, pošta a telegrafný úrad. Väčšie továrne nachádzajúce sa v meste Sátoraljaújhely: tabaková, sviečková, vývojová stanica elektrického prúdu, valcový mlyn, nábytkáreň, tehelňa a vodáreň. Na hranici mesta sa nachádzala rómska kolónia, kde vo väčšom počte prišli Rómovia na konci 17. storočia. Štátna verejná pivnica mesta Sátoraljaújhely bola postavená v roku 1913. Obyvatelia územia našej obce sa od dávnych čias zaoberali vinohradníctvom a poľnohospodárstvom.

História obce Slovenské Nové Mesto

Samostatná história obce sa datuje od 28. októbra 1918, teda od dátumu vzniku samostatnej Československej republiky. Z tohto obdobia sa bohužiaľ v obci nezachovali žiadne písomné záznamy, ktoré by opisovali udalosti obce v začiatkoch jej samostatnej histórie na začiatku 20. storočia. Nezachovala sa ani žiadna obecná kronika z tohto obdobia. Z tohto dôvodu bolo veľmi ťažké dostať sa k literatúre, z ktorej by sa dalo čerpať údaje z histórie. Do dnešných čias história našej obec vôbec nebola spracovaná v knižnej forme. Pri spracovaní tejto publikácie sa autor opieral v prvom rade o údaje z obcej kroniky, ktorú začal viesť v roku 1973 Ing. Jozef Vysoký. Takisto pomohli údaje od informátorov - starších občanov našej obce, ktorí si mnohé pamätali z rozprávania svojich rodičov alebo zo svojho života.

B. Obdobie od roku 1918 do roku 1939

Pôvodné osídlenie katastra našej obce bolo riedke. Tvorilo ho niekoľko roztrúsených osád - Karlova osada, Bessenyiho osada, Kruppova osada, Rézov majer a viacero samôt na poli, ale najmä vo viniciach, na svahoch hory Káté. Prevažná časť pôdy bola vo vlastníctve veľkostatkárov Fridricha Waldbotta, kniežat'a Windischgrätza, a iných. Základ obce pred utvorením samostatného štátu tvorilo niekoľko objektov: malá železničná stanica, ktorá sa nachádzala v súčasnej železničnej bytovke za peším hraničným priechodom, továreň na súčiastky a opravu železničných vozňov a rušňov, budova bývalých Vinárskych závodov, v súčasnosti budova Galafruitu, železničarska bytovka (bola zbúraná), nachádzala sa neďaleko Reštaurácie Tulipán. Z druhej strany železničnej stanice sa nachádzala tehelňa Júliusa Réza s čel'adínom.

Uvedené objekty tvorili základ budúcej obce, ktoré pôvodne ako mestská štvrť patrili k mestu Sátoraljaújhely a podľa vagónky sa pre ňu používal názov Gyártelep. Po utvorení Československej republiky v roku 1918 pozdĺž toku rieky Roňava bola utvorená štátna hranica medzi Maďarskom a Československom, ktorá rozdelila dovtedy jednotné mesto na maďarské mesto Sátoraljaújhely a na časť, ktorá dostala názov Slovenské Nové Mesto. Táto usadlosť nemala hneď po vzniku Československa svoju obecnú správu. Najprv patrila pod obec Borša, kde sídlil richtár. Obecná správa bola vytvorená z miestnych občanov až v roku 1922. Prvým richtárom bol občan Deil. Vznikom samostatného Československa vznikla samostatná obec Slovenské Nové Mesto. Obec sa začala rýchlo rozrastať. Prvé rodinné domy si začali budovať čel'adníci, ktorí dostali odstupné v súvislosti s rozpredajom majera a pozemkov kniežat'a Windischgrätza. Súčasne sa do obce začali prisťahovávať a budovať si obchody Židia. Prosperujúci obchod im núkala existencia železničného uzla a colný hraničný priechod medzi krajinami, ktoré boli hospodársky rozdielne vyvinuté.

Prvými obchodníkmi boli Holzmann s metrovým tovarom, bratia Weissovci vlastnili potraviny, Landsman mal železiarsky a metrový tovar. Neskôr pribúdali obchodníci, aj remeselníci. V obci ordinovali lekári Grünwald a Schwartz. Vytvorením hranice medzi Maďarskom a Československom tu vznikli pracovné príležitosti pre štátnych zamestnancov. Bola vybudovaná colnica, bytovka pre príslušníkov finančnej stráže (v súčasnosti sa tam nachádza Detský domov), bytovka pre zamestnancov ČSD, bytovka pre príslušníkov pohraničného oddelenia bezpečnosti a bytovku pre zamestnancov colnice. Obec zaznamenala veľký príliv obyvateľstva, ktorí sa prisťahovali v rokoch 1926 - 1928. V prvom rade to boli roľníci z okolia Stropkova a Prešova, ktorí si kúpili pozemky od maďarských veľkostatkárov. Pôvodne v obci nebola škola, deti navštevovali školu v Borši. V našej obci bola vybudovaná jednotriedna škola s učiteľským bytom a neskôr vo vagónke bola vytvorená ďalšia trieda. Obyvateľstvo obce bolo podľa národnosti veľmi rozmanité, tvorili ho Maďari, Slováci, Česi, Židia, Ukrajinci. Žili tu bez trení v pomernej zhode. Z celkového počtu obyvateľstva tvorili značný podiel úradníci (štátni zamestnanci), železničiari, obchodníci, remeselníci a robotníci. Práve tieto zložky obyvateľstva dávali obci mestský charakter. Prevahou obyvateľov slovenskej národnosti naša obec kultúrne a spoločensky priťahovala slovenských a ukrajinských prisťahovalcov Tildiho osady (administratívne patrila k obci Borša), aj slovenské obyvateľstvo okolitých obcí.

Naša obec sa stala hospodárskym, obchodným aj kultúrnym centrom okolitých obcí. Od roku 1927 sa stal richtárom obce roľník Ján Marcinčin a ostal ním mimo obdobia okupácie našej vlasti až do roku 1948. Hospodárska kríza, v ktorej sa zmietalo buržoázne hospodárstvo za našej I. Československej republiky a z toho vyplývajúce sociálne a politické napätie nezasiahli našu obec tak bolestne ako mnohé obce v priemyselnejších oblastiach. Štátni zamestnanci mali stále príjmy, u nich si našli aj roľníci odbyť pre svoje výrobky. Krízové obdobie najviac doliehalo na malý počet remeselníckych rodín a rodiny príležitostných robotníkov.

Vojenské baráky v našej obci

V období 1. svetovej vojny existovali v našej obci na mieste, kde sa v súčasnosti nachádza cintorín, vojenské baráky, ktoré slúžili ako poľné nemocnice. Strategická trať z Michalianskeho do Humenného bola zdvojkolajnená. Vojenské transporty prechádzali cez našu obec. Ranených vojakov prevážali týmto smerom, z tohto dôvodu boli u nás vybudované poľné nemocnice. Okrem ranených a nemocných v nich boli aj dielne na opravu výzbroje, výstroja, oblečenia. V okolí barákov boli v tom čase štrkové cesty, časť z nich je možné tam vidieť ešte aj v súčasnosti. Po 1. svetovej vojne boli baráky demontované a odvezené do Székesfehérváru v Maďarsku, kde boli použité na stavbu detských domovov pre siroty. Vlastníkom najväčšej časti pozemkov pri vzniku obce bola mimo veľkostatkárov, stredných a malých roľníkov aj cirkev. Tunajšia vagónka slúžila na opravu železničných vozňov. Pracovalo v nej okolo 500 zamestnancov. Zariadenie vagónky po 1. svetovej vojne demontovali a odviezli Maďari a zvyšok zariadenia bol demontovaný a odvezený do Krompách po vzniku Československej republiky. K rodinám, ktoré tvorili pôvodné obyvateľstvo obce na základe údajov z obecnej kroniky patrili: Vereš, Stečák, Raškovský, Keresteši, Bureš, Ribó, Fehér, Fabián, a iné. Po vzniku ČSR sa z okolitých obcí a osád prisťahovali na základe údajov z obecnej kroniky rodiny: Labanc, Holod, Vlasatý, Tašani, Dolák. Vybudovali si rodinné domky, prevažne na pozemkoch, ktorých majiteľmi boli maďarskí občania. Prvý obchod v obci založil príslušník finančnej stráže Mirwald, a to v provizórnej stavbe vo dvore, kde sa v súčasnosti nachádza dom Drobnákových. Do obce sa sťahovali Židia. Otvárali obchody a budovali si rodinné domy. Boli to krčmári Vojtech Weiss a Herman Weiss, ktorí mali krčmu na mieste terajšej predajne Veritas spol. s r.o., obchodník s potravinami Klenovski, obchodník s rezivom a stavebným materiálom Herman Deutsch, obchodník s obilím Weinstock. Sklad s obilím sa nachádzal v

bývalej prevádzke Vinárskych závodov. Obchod so železným tovarom vlastnil Starch, špeditárske služby prevádzkal Klein, obchodník s textilom bol Davidovič. V obci pracovali dvaja holiči Trechta a Gál. Obchod s drevom a uhlím sa nachádzal v budove súčasného Autoservisu Ján. V obci mali občania k dispozícii aj hodinára, zmenáreň valút, zubným technikom bol Jozef Kunn. Obchod s obuvou „Baťa bol vybudovaný v rokoch 1928 - 1929. Obuvníkmi boli Vojtech Szabó a Moškovski. Kováčmi boli Gecse s tovarišom Hajnikom. Pekárom v obci bol v tom čase Jozef Sivák, mäsiarmi boli Feldmann a Mikolajčík. Obyvatelia židovskej národnosti mali v našej obci rabína, aj rezníka. Dnešný rímskokatolícky kostol, pôvodne židovský bol postavený v roku 1931 v prvom rade zásluhou lekára Grünwalda. Bytovka pre colníkov bola postavená v roku 1926. Budovy finančnej stráže a polície boli vybudované v roku 1932. Prvá škola obce bola zriadená v tranzitnej budove ČSD v roku 1927. Dovtedy žiaci navštevovali základnú školu v obci Borša. Prvým učiteľom v našej obci bol Sorokáč. Budova školy (v súčasnosti sa v nej nachádza materská škola), bola vybudovaná v roku 1923. V nej sa konali aj katolícke bohoslužby. Starý cintorín bol otvorený v roku 1933. Prvým učiteľom v novej škole bol Hronec. Od roku 1927 bola založená telovýchovná organizácia Sokol s telocvičňou v terajšom kultúrnom dome. Obchodník Mirwald v roku 1925 preložil svoju krčmu do terajšieho Tulipánu a zriadil v obci na vtedajšiu dobu veľké pohostinstvo, ku ktorej patrila aj kolkáreň. Do zániku Československej republiky sa v našej obci okrem štátnych budov a rôznych súkromných prevádzok vybudovalo asi 40 rodinných domov. V októbri 1938 Maďari obsadili rozhodujúcu časť obce, ležiacu na pravej strane hradskej cesty. Po mesiaci okupácia postúpila na hraničnú čiaru utvoreného Slovenského štátu. Česi už predtým opustili obec, postupne aj slovenskí úradníci a rôzni zamestnanci. Z obce sa postupne vytratili aj Židia. Starostom obce sa dočasne stal Ľudovít Čubák starší. Neskôr sa obec stala súčasťou mesta Sátoraljújhely.

Slovenská liga a pamätník M. R. Štefánika

Slovenská liga v minulosti bola predchodcom súčasnej Matice slovenskej. Dňa 9. júna 1935 bol v našej obci odhalený pamätník M. R. Štefánika v parku M. R. Štefánika, ktorý dala postaviť Slovenská liga na Slovensku v spolupráci s obcou Slovenské Nové Mesto a so 151. zborom Slovenskej ligy v Slovenskom Novom Meste. Členmi tohto zboru bolo 80 občanov našej obce. Podľa našich informácií bol pamätník M. R. Štefánika postavený z dôvodu, že tento jeden z našich najvýznamnejších štátnikov prechádzal vlakom cez našu obec, keď cestoval na ruský front. Tam bojoval v československých légiách. V čase okupácie našej vlasti bola busta M. R. Štefánika premiestnená do Trebišova, po skončení 2. svetovej vojny bola busta privezená naspäť. V 50 - tých rokoch bola busta demontovaná, pred rokom 1968 bola umiestnená naspäť na podstavec a po nastúpení Gustáva Husáka v čase normalizácie bola busta opäť daná dole. Z tohto dôvodu, že sme v našej obci mali v minulosti pamätník tak významnej osobnosti sa starosta obce Ján Kalinič a obecné zastupiteľstvo v roku 2005 rozhodli v záujme vzdania úcty generálovi M. R. Štefánikovi nadviazať na historické udalosti v 40 - tých rokoch a obnoviť pamätník a park M. R. Štefánika v našej obci.

C. Obdobie od roku 1939 do roku 1945

Okupácia Československa hitlerovským Nemeckom a horthyovským Maďarskom a 2. svetová vojna ťažko doľahli aj na našu obec. Štátni zamestnanci aj so svojimi rodinami boli nútení opustiť Slovenské Nové Mesto. Boli to predovšetkým príslušníci bezpečnosti, finančnej stráže, colníci, učitelia, ale aj robotníci, železničiari, poštári, a iní. Po okupácii nášho územia Maďarskom bola zrušená samospráva obce a obec bola včlenená do mesta Sátoraljújhely. V miestnej škole bolo zavedené vyučovanie v maďarskom jazyku. Maďarské úrady zámerne

zaviedli proti slovenským rodinám, ktoré sa v dobe I. Československej republiky prisťahovali do obce, rôzne administratívne opatrenia. Svoje domovy museli opustiť aj židovské rodiny. Niektorým sa podarilo ukryť pred nemeckými koncentračnými táborami na neznámych miestach. Iné rodiny prišli o svoje životy v plynových komorách. Niektorí koncentračné tábory prežili. Na mieste, kde počas 1. svetovej vojny boli postavené vojenské baraky, ktoré slúžili ako poľné nemocnice, sa počas 2. svetovej vojny vybuďovala dezinfekčná stanica. V nej sa dezinfikovali vagóny na transport vojakov a Židov. V týchto dezinfekčných staniciach sústredovali občanov židovskej národnosti a odtiaľ ich odvážali do koncentračných táborov. Na základe informácií Ing. Gabriela Jurča, ktorý bol v tom čase dieťaťom, pamätá si túto dezinfekčnú stanicu, do ktorej smädným a vyhladovaným ľuďom nosili jedlo a vodu. Po skončení 2. svetovej vojny dezinfekčnú stanicu rozobrali ľudia. Neskôr tam bolo vybudované depo na opravu rušňov. Počas vykopávania hrobov na miestnom cintoríne aj v súčasnosti narážajú na základy barákov a dezinfekčnej stanice. Po rozpútaní 2. svetovej vojny sa situácia v našej obci ešte viac zhoršila. Vojna ťažko doliehala na obyvateľov obce aj po hospodárskej stránke. Bol zavedený pridelový systém v zásobovaní potravinami, aj niektorými druhmi priemyselného tovaru každodennej potreby. Ceny tovarov sa prudko zvýšili. Výstavba v obci sa zastavila. Okrem vyššie spomínanej dezinfekčnej stanice na dezinfekciu vlakových súprav vracajúcich sa z frontu bol v tomto období vykopaný len kanál Nová Roňava. Ľudia túžobne očakávali koniec vojny. V nedeľu večer sa schádzali u tých, ktorí vlastnili rádia a počúvali radostné správy z Moskvy o postupe sovietskych vojsk. Nakoniec sa občania dočkali vytúženého dňa, keď 3. decembra 1944 sovietske vojská oslobodili našu obec. V tom čase mladí ľudia z vďačnosti k sovietskej armáde, ale aj z túžby čím skôr skončiť s nenávidenou vojnou, sa dobrovoľne prihlasovali do Československej armády, aby pomohli sovietskym vojakom skončiť hroznú vojnu. Na základe údajov z obecnej kroniky to boli: Vasil' Suvák, Mikuláš Palko, Eliáš Magulák, Ján Jaklovský, František Marcinčin, a iní. Mikuláš Palko sa z vojny vrátil s podlomeným zdravím a čoskoro nato zomrel. Vasil' Suvák dodnes žije v našej obci, dlhé roky bol predsedom Miestneho národného výboru v Slovenskom Novom Meste a vo veľkej miere sa zaslúžil o výstavbu našej obce. V súčasnosti si užíva zaslúžený dôchodok v dobrom zdraví.

D. Obdobie od 2. svetovej vojny do roku 1972

Ďalší, oveľa mohutnejší rozvoj našej obce nastal po 2. svetovej vojne. V tomto období začala svoju činnosť aj miestna obecná správa. Predsedom miestneho národného výboru bol v tom čase Ján Marcinčin. V marci 1945 sa začalo vyučovanie v národnej škole. Znovu sa vyučovalo v slovenskom jazyku. Prvým učiteľom v obci po oslobodení bol Ján Maca, rodák z Veľkého Šariša. Do obce sa vrátilo aj niekoľko príslušníkov židovských rodín. Onedlho však navždy opustili obec. Občania obce sa svojimi členskými podielmi pričínili o zriadenie družstevného obchodu „Napred, ktoré sa neskôr zlúčilo s inými družstevnými obchodnými organizáciami do jednotného ľudového spotrebného družstva Jednota. Pôda bola veľkostatkárom odňatá a bola dočasne odovzdaná do užívania roľníkom. Obnovovalo sa vojnou poškodené hospodárstvo. Pribúdali nové pracovné príležitosti. Železničná doprava naberala na intenzite. Voľné pracovné miesta obsadzovali ľudia z obce. Začala sa výstavba železničnej prekládkovej stanice v Čiernej nad Tisou. Zamestnaným sa zvyšovali príjmy, životná úroveň obyvateľstva sa rýchlo zvyšovala. Od roku 1947 existovali v obci mraziareň a ľadovňa. Do obce, konkrétne na Karolov Dvor, sa prisťahovali ďalší obyvatelia, a to Ukrajinci so severných okresov, najviac postihnutých vojnou. Prišli z okolia Habury a Svidníka. Na štátne náklady tu boli pre nich vybudované nové rodinné domy. Boli im pridelené aj pozemky z parcelovanej veľkostatkárskej pôdy. Do obce pribudli aj ďalší občania, ktorí sem boli presídlení z Maďarska a naopak, v súlade s uzavretými medzinárodnými dohodami bolo niekoľko občanov presídlených do

Maďarska. Jednotné roľnícke družstvo bolo v obci založené 1. júla 1949 a patrilo k prvým roľníckym družstvám na Slovensku. V roku 1953 v obci pribudla pekáreň. V roku 1956 bol v obci vybudovaný Detský domov, ktorý v tom čase patril pod zdravotníctvo, neskôr prešiel pod sociálnu oblasť. Učiteľom v obci bol počas dlhšieho obdobia Ján Bodnár s manželkou. V obci pôsobili lekári Zoltán Fekete, Pavol Rimár a Emil Petráš. V roku 1970 zanikol v obci Okresný ústav národného zdravia. Neskôr bolo v Michal'anoch odovzdané do užívania nové Obvodné zdravotné stredisko, ktoré prevzalo zdravotnú starostlivosť aj o občanov našej obce.

Pol'nohospodárstvo, priemysel a doprava

Na Karolovom Dvore bola vybudovaná hospodárska základňa pre veľkovýrobnú formu hospodárenia. V obci bola vybudovaná prevádzkareň Vinárskych závodov, v ktorých sa spracovávalo hrozno z vinohradov nášho katastra a z okolia. Vďaka výhodnej polohe bola naša obec od začiatkov svojho vzniku významným dopravným uzlom. Obcou prechádza dvojkoľajová trať, ktorá spája našu krajinu smerom na východ s Ukrajinou a smerom na juh s odbočuje trať do Maďarska. Na frekventovanej železničnej stanici mala od počiatkov naša obec aj rýchlikovú zastávku. Aj vďaka nej boli v obci pracovné príležitosti pre našich občanov, aj občanov z okolia. Obcou premávali aj autobusové linky. Existencia hraničného priechodu v obci zaručovala zvýšenú návštevnosť obce turistami z okolia. V obci v tom čase sídlila Colná pobočka, Pasová kontrola, Pohraničné oddelenie Verejnej bezpečnosti, Miestny národný výbor, poštový úrad, vďaka ktorým boli zabezpečené pracovné príležitosti pre obyvateľov obce. Predsedovia MNV po 2. svetovej vojne boli Ján Marcinčin, Ján Maca, František Sabó, Ján Štiavnický a Vasil' Suvák.

E. Obdobie od roku 1972 do roku 1989

V tomto období sa naďalej pracovalo na zveľadňovaní a rozmachu obce. V 80 - tých rokoch, keď bol predsedom vtedajšieho MNV v Slovenskom Novom Meste Vasil' Suvák sa okrem vybudovania novej základnej školy zrekonštruovala materská škola z budovy bývalej základnej školy. Vybudovali sa chodníky a žľaby smerom na Čerhov, postavili sa mostíky a zreguloval sa miestny jarok smerom na Čerhov. V čase jeho pôsobenia sa začalo s budovaním kultúrneho domu. Predseda MNV Vasil' Suvák z dôvodu odchodu do dôchodku v roku 1986 skončil svoje dlhoročné pôsobenie vo vedení obce. Napriek tomu sa aktívne podieľal na dokončení a skolaudovaní kultúrneho domu, ktorý sa odovzdal do prevádzky 17. júna 1987. Za účelom skvalitnenia služieb obyvateľstvu v roku 1987 bola znovu uvedená do prevádzky miestna pekáreň. Od konca roka 1986 sa stal predsedom MNV Cyril Bajzáth. Za jeho zástupcu bol v čase jeho zdravotných problémov zvolený Vojtech Lapitka. Pre toto obdobie bolo charakteristické napäté politické ovzdušie pred nežnou revolúciou v roku 1989.

F. Obdobie od roku 1989 po súčasnosť

Život v našej obci v tomto období úzko súvisí s celkovým dianím v našej vlasti. Tento rok bol v politickom, ekonomickom, ideologickom a kultúrnom smere prelomovým rokom v rozvoji našej spoločnosti. V nasledujúcom roku po udalostiach nežnej revolúcie v jeseni 1990 politické strany a hnutia v obci navrhli kandidátku pre voľbu starostu obce a poslancov obecného zastupiteľstva. V novembri 1990 v obnovených demokratických voľbách bol zvolený nový starosta obce Ján Sivák. Počas jeho prvého volebného obdobia bola zrekonštruovaná cesta na miestny cintorín, neskôr cesta na Školskej a Vodárenskej ulici, bol obnovený koberec chodníka pred obecným úradom. V roku 1995 sa začalo druhé volebné obdobie Jána Siváka, v ktorom sa dosiahlo znovuoťvorenie pešieho hraničného priechodu do

Maďarskej republiky. Začiatkom roku 1998 sa Ján Sivák vzdal svojej funkcie na základe tlaku skupiny poslancov, nespokojných s vývojom situácie v obci, za podpory verejnosti. Obec v tom čase až do predčasných volieb viedol novozvolený zástupca starostu Ján Kalinič. V čase jeho pôsobenia bol schválený projekt plynofikácie obce a realizovala sa výstavba domu smútku, ktorý bol dokončený v období predčasných a v následne riadnych voľbách zvoleného starostu obce Michala Michalčíka. V čase trvania jeho volebného obdobia bol schválený spoločný projekt odkanalizovania Tokajských obcí a v športovom areáli bol postavený tenisový kurt. V roku 2002 bol za starostu obce zvolený Ján Kalinič, ktorý je starostom obce aj v súčasnosti. V začiatkoch jeho pôsobenia sa splynofikovala obec a zrealizovala sa kanalizácia obce. Splynofikovali sa obecné budovy (kultúrny dom, obecný úrad, základná škola, materská škola a obecná budova bývalej Jednoty). Tieto objekty boli pripojené na kanalizáciu. Rozsiahlo sa zrekonštruovala väčšia časť základnej školy, zakúpilo sa do nej nové vybavenie. Bola zrekonštruovaná pravá sekcia materskej školy, od základu sa zrekonštruoval dvor materskej školy, vymenilo sa verejné osvetlenie aj s automatickou reguláciou ovládania. Obnovili sa priestranstvá, bola zrekonštruovaná cesta za koľajami po železničnú stanicu. V rokoch 2010 - 2013 obec dokončila aj revitalizáciu centrálnej zóny, zrealizovala zateplenie a opravu fasády obecného úradu a materskej školy, parkoviská pri telovýchovnej jednote, chodník smerom na Čerhov ako aj dve výhybne autobusov. V rokoch 2010 – 2013 obec ďalej zrealizovala výstavbu multifunkčného ihriska pri ZŠ, vymenila sa strecha na ZŠ, zrealizovalo sa zateplenie a úprava fasády ZŠ. Obec zrealizovala výstavbu detského ihriska v centre obce, vymenilo sa ústredné kúrenie v MŠ, zrealizovala chodník, napájac na cestu I. triedy (ostrovčeky). Vystavala sa cyklistická trasa od štátnej hranice po predajňu Milk-Agro. V uvedených rokoch sa zrealizovala výstavba plážového ihriska, upravili sa vjazdy do dvorov po bytovky. Zrealizovala sa výmena mantinelov a sietí na hokejovom ihrisku, upravil sa areál telovýchovnej jednoty (chodníky, lavičky, zeleň), opravila sa fasáda budovy telovýchovnej jednoty, urobili sa splachovacie toalety v budove telovýchovnej jednoty. Obec zakúpila pozemok cintorína a aj pozemok na rozšírenie cintorína. Opravil sa športový areál v časti Karolov dvor. V uvedenom období obec taktiež realizovala opravu jarkov a mostíkov na ľavej strane cesty v časti obce Karolov Dvor. V roku 2014 obec kúpila budovu bývalej výrobné ľadu, rodinný dom v časti Karolov Dvor, ktorý zrekonštruovala a poskytla ako sociálny dom pre sociálne znevýhodnené deti. Ďalej zrealizovala investičnú akciu výstavba cyklistického chodníka a zrekonštruovala časť budovy MŠ. V roku 2014 obec kúpila umelecké dielo - sochu Mariánske súsošie – pieta, ktorá bola slávnostne odhalená 1.5.2014. Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v obci v roku 2015 - nákup kamerového systému, výstavba detského ihriska pri MŠ a rekonštrukcia časti budovy materskej školy. Obec v roku 2016 pokračovala v rekonštrukcii vnútorných priestorov budovy materskej školy a zrealizovala výstavbu betónového oplotenia miestneho cintorína. Obec v roku 2017 pokračovala v investičnej činnosti, zrekonštruovala časť cesty na Ulici Cintorínskej a na Ulici Vodárenskej v celkovej sume 77 888,42 €, pokračovala v rekonštrukcii vnútorných priestorov MŠ v celkovej sume 25 797,96 €. V roku 2017 obec realizovala časť výstavby oplotenia MŠ v celkovej sume 4 286,37 € a bol nainštalovaný kamerový systém v MŠ v celkovej sume 1 882,50 €. Obec nakúpila pozemky v celkovej hodnote 4 153,60 €, rozhlasovú ústredňu v celkovej sume 2 363,99 €, traktorovú kosačku v celkovej sume 4 999,- € a uhradila za projektovú dokumentáciu na výstavbu komunitného centra v celkovej sume 5 916,- €. V roku 2018 sa uskutočnili komunálne voľby, za starostu bol opätovne zvolený Ján Kalinič. Za poslancov boli zvolení Vojtech Bitlányi, Ing. Július Dušek, Ing. Miloš Kalinič, Bc. Kornélia Kornová, Peter Petro, Koloman Pusztai, Silvia Stečáková, Dis. Art. Iveta Zselenáková, Ing. Marián Žížkovič. V roku 2018 realizovala obec výstavbu zberného dvora, stojísk a nákup traktora v celkovej sume 109 612,17 €, výstavbu chodníka na cintoríne v celkovej sume 32 115,38 €, rekonštrukciu klubového zariadenia v obci v celkovej sume 70 363,14 €,

rekonštrukciu požiarnej zbrojnice v celkovej sume 12 867,25 €, rekonštrukciu žľabov na Hlavnej ulici v celkovej sume 21 903,- €, výstavbu vjazdov na Karlovom dvore v celkovej sume 26 534,69 €. V roku 2018 ešte obec kúpila konvektomat do školskej jedálne v celkovej sume 8 600,02 €, ďalej do obce kúpila snežný pluh v celkovej sume 2 940,- €, autobusovú zástavku v sume 2 004,- € a umelecké dielo – sochu anjela v celkovej sume 800,- €.

5.7. Pamiatky

Rímsko-katolícky kostol z 1. polovice 19. storočia je kultúrnou pamiatkou v obci Slovenské Nové Mesto. Dnešný rímsko -katolícky kostol, pôvodne židovská synagóga bola postavená v roku 1931 v prvom rade zásluhou lekára Grünwalda. Je zasvätený slovanským vierozvestcom Sv. Cyrilovi a Metodovi.

6. Plnenie funkcií obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1. Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Základná škola - v obci je základná škola s ročníkmi 1. až 4., ktorú navštevujú deti z obce. Vyučovanie zabezpečuje 10 učiteľov, 1 vychovávateľka na polovičný úväzok, 2 asistenti učiteľa na polovičný úväzok, 1 THP pracovníčka na 20 % pracovný úväzok a 1 nepedagogický zamestnanec. Školu navštevovalo v školskom roku 2017/2018 spolu 71 žiakov a v školskom roku 2018/2019 spolu 61 žiakov.

- Materská škola – v obci navštevovalo v školskom roku 2017/2018 42 detí vo veku 3 – 6 rokov a v školskom roku 2018/2019 46 detí vo veku 3 – 6 rokov. Vyučovanie zabezpečujú 4 učitelia. V MŠ pracuje aj 1 nepedagogický zamestnanec.
- Školská jedáleň - stravu pre deti základnej a materskej školy zabezpečujú 3 zamestnanci.
- Mimoškolské aktivity zabezpečuje:
 - Základná umelecká škola Trebišov, ktorá má pobočku v obci Slovenské Nové Mesto. Vyučovanie zabezpečujú 2 učitelia.
 - Základná škola v rámci krúžkovej činnosti a družiny – zabezpečuje kultúrno spoločenské aktivity, športové aktivity ako futbal, hokejbal, tenis, beh.
Krúžková činnosť – Poznávanie a ochrana prírody – organizovanie výletu za účelom poznávania a ochrany prírody.
- Občianske a záujmové združenia:
 - Folklórna skupina Novomeščanka
 - Dobrovoľný hasičský zbor obce Slovenské Nové Mesto
 - Miestny spolok Slovenského červeného kríža,
 - Telovýchovná jednota
 - Miestny spolok Matice Slovenskej
 - Jednota dôchodcov – základná organizácia Slovenské Nové Mesto

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na :

- zabezpečenie kvalitnej výučby vo všetkých ročníkoch vzdelávania na 1.stupni
- pokračovanie v zvyšovaní kvality mimoškolských činností – krúžková činnosť, domáca príprava a pod.

6.2. Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje:

- Zdravotnícke stredisko v Michal'anoch pre deti a dorast
- Zdravotnícke stredisko Vo Veľatoch pre dospelých
- Nemocnica s poliklinikou Trebišov

- Lekárne v Michal'anoch a vo Veľatoch
- Záchranná služba

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na : zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti všetkým vekovým kategóriám.

6.3. Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečuje :

- Sociálne zariadenie HOSPIC
- Centrum pre deti a rodiny Slovenské Nové Mesto
- Školská jedáleň (obedy pre starších občanov v obci)
- Hygienické centrum Karolov dvor

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb sa bude orientovať na :

- Na snahu o umiestnenie občanov obce, ktorí sú odkázaní na pomoc druhých v chorobe a starobe do zariadení pôsobiach v obci resp. v blízkom okolí
- Pokračovanie zabezpečovania obedov pre starších občanov obce
- Funkčnosť hygienického centra a pod.
- Dobudovanie komunitného centra

6.4. Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje obec hlavne formou vlastných kultúrnych podujatí. V roku 2019 obec usporiadala podujatie pri príležitosti Medzinárodného dňa žien, Karneval, Tokaj v Éópe – festival Slovákov žijúcich v zahraničí - Dedovizeň - 4. mája, Mesiac úcty k starším, Mikuláš.

Spoločenský a kultúrny život zabezpečuje obec v spolupráci s :

- rómskym súborom Mladosť
- Folklórnym súborom Novomesčanka
- Novomeským Strapčekom
- Múzeom a Kultúrnym centrom južného Zemplína v Trebišove - kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať prostredníctvom občianskych združení a záujmových organizácií, ktoré pôsobia v obci, zabezpečujú pre občanov kvalitný spoločenský a kultúrny život ako aj organizovaním kultúrnych akcií v obci.

6.5. Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

- Slovenská pošta a.s.
- Predajne potravín, ovocia a zeleniny, vín a spotrebného tovaru
- Predajňa nábytku
- Kaderníctvo
- Stávkové kancelárie
- Autoservis

- Ubytovacie a reštauračné služby
- Čerpacia stanica

Najvýznamnejší priemysel v obci :

- Stavebné práce

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- Prevažuje práca samostatne hospodáriacich roľníkov

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na : vytvorenie vhodných podmienok pre začínajúcich podnikateľov, ktorí by svojimi službami priniesli pomoc občanom, ktorí nemajú možnosť dochádzať za týmito službami do okolitých miest a obcí.

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2019. Obec v roku 2019 zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce na rok 2019 bol zostavený ako vyrovnaný.

Bežný rozpočet bol zostavený ako prebytkový a **kapitálový** rozpočet ako schodkový. Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2019.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 29.1.2019. uznesením č.24.

Rozpočet bol zmenený šesťkrát:

- ✓ prvá zmena schválená dňa 29.3.2019 uznesením č. 31
- ✓ druhá zmena schválená dňa 24.4.2019 uznesením č. 32
- ✓ tretia zmena schválená dňa 26.6.2019 uznesením č. 42
- ✓ štvrtá zmena schválená dňa 18.9.2019 uznesením č. 57
- ✓ piata zmena schválená dňa 4.12.2019 uznesením č. 62
- ✓ šiesta zmena vzatá na vedomie dňa 12.02.2020 uznesením č. 73

7.1. Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2019

	Rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočné plnenie príjmov/čerpanie výdavkov	% plnenia príjmov/% čerpania výdavkov
Príjmy celkom	949 112,78 €	1 028 496,77 €	926 123,43 €	90,05
z toho :				
Bežné príjmy	766 410,83 €	802 926,45 €	792 009,12 €	98,64
Kapitálové príjmy	179 370,79 €	201 023,00 €	129 979,28 €	64,66
Finančné príjmy	3 331,16 €	24 547,32 €	4 135,03 €	16,85
Výdavky celkom	949 112,78 €	1 028 496,77 €	749 675,05 €	72,89
z toho :				

Bežné výdavky	760 301,42 €	762 630,95 €	631 484,19 €	82,8
Kapitálové výdavky	188 811,36 €	265 865,82 €	118 190,86 €	44,46
Finančné výdavky	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0
Rozpočet obce	0,00 €	0,00 €	176 448,38 €	

7.2. Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2019

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2019 v €
Bežný rozpočet	792 009,12
z toho : bežné príjmy obce	792 009,12
Bežné výdavky spolu	631 484,19
z toho : bežné výdavky obce	631 484,19
Bežný rozpočet	160 524,93
Kapitálové príjmy spolu	129 979,28
z toho : kapitálové príjmy obce	129 979,28
Kapitálové výdavky spolu	118 190,86
z toho : kapitálové výdavky obce	118 190,86
Kapitálový rozpočet	11 788,42
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	172 313,35
<i>Vylúčenie z prebytku</i>	0,00
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	0,00
Príjmy z finančných operácií	4 135,03
Výdavky z finančných operácií	0,00
Rozdiel finančných operácií	4 135,03
Príjmy spolu	926 123,43
Výdavky spolu	749 675,05
Hospodárenie obce	176 448,38
<i>Vylúčenie z prebytku</i>	20 601,52
Upravené hospodárenie obce	155 846,86

Prebytok rozpočtu v sume 172 313,35 € zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený** o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a podľa osobitných predpisov v sume 20 601,52 € navrhujeme použiť na:

- tvorbu rezervného fondu 151 711,83 €

Zostatok finančných operácií v sume 4 135,03 € podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, navrhujeme použiť na :

- tvorbu rezervného fondu 4 135,03 €

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z tohto **prebytku vylučujú :**

- a) nevyčerpané prostriedky **zo ŠR** účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 9 621,11 €, a to na :
 - prenesený výkon v oblasti školstva v sume 6 450,71 €
 - stravné pre deti v hmotnej núdzi v sume 3 170,40 €
- b) nevyčerpané prostriedky **zo ŠR** účelovo určené na **kapitálové výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 10 000,- €, a to na :
 - rekonštrukciu budovy pre mládež a šport v sume 10 000,- €
- c) nevyčerpané prostriedky **z príspevkov** podľa zákona č.245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 980,38 € (školné školský klub 284,76 € a školné materská škola v sume 695,65 €)

Na základe uvedených skutočností bola tvorba rezervného fondu za rok 2019 vo výške **155 846,86 €**.

7.3. Rozpočet na roky 2020 – 2022

	Skutočnosť k 31.12.2019	Plán na rok 2020	Plán na rok 2021	Plán na rok 2022
Príjmy celkom	€ 926 123,43	€ 982 486,76	€ 746 791,71	€ 756 791,71
z toho :				
Bežné príjmy	€ 792 009,12	€ 779 996,49	€ 746 791,71	€ 756 791,71
Kapitálové príjmy	€ 129 979,28	€ 108 029,93	€ 0,00	€ 0,00
Finančné príjmy	€ 4 135,03	€ 94 460,34	€ 0,00	€ 0,00
	Skutočnosť k 31.12.2019	Plán na rok 2020	Plán na rok 2021	Plán na rok 2022
Výdavky celkom	€ 749 675,05	€ 982 486,76	€ 686 344,43	€ 679 023,43
z toho :				
Bežné výdavky	€ 631 484,19	€ 770 896,31	€ 686 344,43	€ 679 023,43
Kapitálové výdavky	€ 118 190,86	€ 211 590,45	€ 0,00	€ 0,00
Finančné výdavky	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva

8.1. Majetok

Názov	Skutočnosť k 31.12.2018	Skutočnosť k 31.12.2019
Majetok spolu	€ 1 980 109,53	€ 2 219 063,45
Neobežný majetok spolu	€ 1 875 474,84	€ 1 939 543,54
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	€ 0,00	€ 0,00
Dlhodobý hmotný majetok	€ 1 655 989,37	€ 1 720 058,07
Dlhodobý finančný majetok	€ 219 485,47	€ 219 485,47
Obežný majetok spolu	€ 101 888,35	€ 276 579,55
z toho :		
Zásoby	€ 1 335,37	€ 902,88
Zúčtovanie medzi subjektami VS		
Dlhodobé pohľadávky		
Krátkodobé pohľadávky	€ 15 085,93	€ 16 134,32
Finančné účty	€ 85 467,05	€ 259 542,35
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.		
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	€ 0,00	€ 0,00
Časové rozlíšenie	€ 2 746,34	€ 2 940,36

8.2. Zdroje krytia

Názov	Skutočnosť k 31.12.2018	Skutočnosť k 31.12.2019
Vlastné imanie a záväzky spolu	€ 1 980 109,53	€ 2 219 063,45
Vlastné imanie	€ 1 376 570,79	€ 1 525 862,97
z toho :		
Oceňovacie rozdiely		
Fondy		
Výsledok hospodárenia	€ 1 376 570,79	€ 1 525 862,97
Záväzky	€ 11 606,19	€ 31 703,40
z toho :		
Rezervy	€ 840,00	€ 960,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	€ 3 331,16	€ 19 621,11
Dlhodobé záväzky	€ 4 302,80	€ 6 068,96
Krátkodobé záväzky	€ 3 132,23	€ 5 053,33
Bankové úvery a výpomoci		
Časové rozlíšenie	€ 591 932,55	€ 661 497,08

Analýza významných položiek z účtovnej závierky:

- významných prírastkov majetku – v roku 2019 obec :
 - o prírastok na účte 042 – Obstaranie dlhodobého hmotného majetku – začatá výstavba komunitného centra v časti Karolov dvor, v roku 2019 preinvestovaná sumu 114 028,49

8.3. Pohľadávky

Pohľadávky	Stav k 31.12 2018	Stav k 31.12 2019
Pohľadávky do lehoty splatnosti	€ 1 164,82	€ 675,54
Pohľadávky po lehote splatnosti	€ 28 333,98	€ 29 325,10

Analýza významných položiek z účtovnej závierky: Nárast pohľadávok o 501,84 € spôsobili neuhradené daňové pohľadávky.

8.4. Záväzky

Záväzky	Stav k 31.12 2018	Stav k 31.12 2019
Záväzky do lehoty splatnosti	€ 7 435,03	€ 11 122,29
Záväzky po lehote splatnosti	€ 0,00	€ 0,00

Analýza významných položiek z účtovnej závierky: Nárast záväzkov o 3 687,26 € spôsobili neuhradené záväzky voči dodávateľom v lehote splatnosti a zvýšenie záväzku voči zamestnancom zo sociálneho fondu.

9. Hospodársky výsledok za 2019 - vývoj nákladov a výnosov

Názov	Skutočnosť k 31.12.2018	Skutočnosť k 31.12.2019
Náklady	€ 785 830,94	€ 705 049,03
50 – Spotrebované nákupy	€ 135 383,44	€ 123 360,29
51 – Služby	€ 120 681,34	€ 71 873,07
52 – Osobné náklady	€ 455 468,21	€ 426 400,37
53 – Dane a poplatky	€ 0,00	€ 133,92
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	€ 23,68	€ 12 505,29
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	€ 65 774,75	€ 62 199,58
56 – Finančné náklady	€ 8 499,52	€ 8 576,51
57 – Mimoriadne náklady	€ 0,00	€ 0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	€ 0,00	€ 0,00
59 – Dane z príjmov	€ 0,00	€ 0,00

Výnosy	€ 780 475,43	€ 854 341,21
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	€ 20 598,17	€ 21 695,44
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	€ 0,00	€ 0,00
62 – Aktivácia	€ 0,00	€ 0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	€ 414 889,82	€ 479 245,70
64 – Ostatné výnosy	€ 18 309,43	€ 48 169,07
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	€ 1 331,31	€ 1 462,85
66 – Finančné výnosy	€ 2 645,20	€ 0,00
67 – Mimoriadne výnosy	€ 0,00	€ 0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	€ 322 701,50	€ 303 768,15
Výsledok hospodárenia / + kladný VH, - záporný VH /	-€ 5 355,51	€ 149 292,18

Hospodársky výsledok /kladný/ v sume 149 292,18 € bol zúčtovaný na účet 428 – Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

Analýza nákladov a výnosov v porovnaní s minulým rokom a s vysvetlením významných rozdielov: v celkových nákladoch došlo k zníženiu oproti roku 2018 o 10,28 % (ukončenie projektu terénna sociálna práca II) a v celkových výnosoch o 9,46 % (navýšenie podielových daní).

10. Ostatné dôležité informácie

10.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2019 obec prijala nasledovné granty a transfery:

P.č.	Poskytovateľ	Suma prijatých prostriedkov v €	Účelové určenie grantov a transferov
1	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny TV	61,00 €	dobrovoľnícka činnosť
2	Fond sociálneho rozvoja	13 084,00 €	Dotácia na terénnych soc. pracovníkov
3	Matica slovenská	300,00 €	Na dedovizeň-4.máj
4	Dobrovoľná požiarna ochrana SR	3 000,00 €	DHZ obce
5	Obvodný úrad Trebišov	361,68 €	Register obyvateľov
6	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny TV	614,20 €	Školské potreby pre deti v hmotnej núdzi
7	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny TV	4 762,06 €	Rodinné prídavky
8	Okresný úrad v sídle kraja Košice	1 518,23 €	Dotácia na stavebný úrad
9	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny TV	11 078,40 €	Strava deťom v hmotnej núdzi

10	Obvodný úrad Trebišov	2 303,90 €	voľby
11	Krajský školský úrad	197 459,00 €	Dotácia pre ZŠ
12	Krajský školský úrad	2 148,00 €	Dotácia na predškolákov
13	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny TV	7 138,56 €	Dotácia -cesta na trh práce
14	Ministerstvo vnútra SR	30 591,61 €	miestna občianska poriadková služba
15	Okresný úrad v sídle kraja Košice	47,35 €	cestná doprava
16	Obvodný úrad Trebišov	34,00 €	register adries
17	Ministerstvo vnútra SR	108 327,07 €	výstavby komunitné centra v časti Karolov dvor
18	Úrad vlády SR	10 000,00 €	rekonštrukcia budovy pre mládež a šport
	SPOLU	392 829,06 €	

Popis najvýznamnejších prijatých grantov a transferov:

- Na prenesený výkon – základná škola 197 459,00 €
- Na terénnu sociálnu prácu 13 084,00 €
- Na vytvorenie pracovných miest 7 138,56 €
- Na miestnu občiansku poriadkovú službu 30 591,61 €
- Na rekonštrukciu budovy pre mládež a šport 10 000,00 €
- Na stravu deťom v hmotnej núdzi a „obedy zadarmo“ 11 078,40 €
- Na výstavbu komunitného centra v časti Karolov dvor 108 327,07 €

10.2. Poskytnuté dotácie

V roku 2019 obec poskytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 8 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

Prijímateľ dotácie	Účelové určenie dotácie	Suma poskytnutých prostriedkov	Suma použitých prostriedkov	Rozdiel
Miestny spolok SČK	na rozšírenie povedomia občanov obce v zdravotníckej oblasti a na fungovanie miestneho spolku SČK	800,00 €	800,00 €	0,00 €
Obecný hasičský zbor	na činnosť hasičského zboru v obci	77,75 €	77,75 €	0,00 €
Telovýchovná jednota Slovenské Nové Mesto	na činnosť futbalového klubu	6 871,89 €	6 871,89 €	0,00 €
Folklórny súbor Novomeščanka	na uchovávanie kultúrnych hodnôt	507,46 €	507,46 €	0,00 €

Jednota dôchodcov základná organizácia Slovenské Nové Mesto	na podporu fungovania dôchodcovského klubu v obci	200,00 €	200,00 €	0,00 €
Reformovaná cirkev	na rozvoj duchovných hodnôt	5 000,00 €	5 000,00 €	0,00 €
Slovenský zväz protifašistických bojovníkov - miestna organizácia SNM	na činnosť miestneho spolku	49,77 €	49,77 €	0,00 €
Miestny spolok Matice slovenskej	na činnosť miestneho spolku	200,00 €	200,00 €	0,00 €

10.3. Významné investičné akcie v roku 2019

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2019:

- ✓ Začatie výstavby komunitného centra v časti Karolov dvor v celkovej sume 114 028,49 €
- ✓ Projektová dokumentácia – výstavba odpočívadla pre tokajskú cyklotrasu v celkovej sume 1 550,- €
- ✓ Projektová dokumentácia – rekonštrukcia budovy pre šport a mládež v celkovej sume 1 920,- €

10.4. Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- Dokončenie výstavby komunitného centra v obci
- Zateplenie objektu kultúrneho domu v obci Slovenské Nové Mesto
- Rekonštrukcia budovy pre mládež a šport
- Rekonštrukcia a nadstavba bytového domu nižšieho štandardu v obci Slovenské Nové Mesto
- Výstavba odpočívadla pre tokajskú cyklotrasu

10.5. Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia.

10.6. Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Obec nevedie žiadny súdny spor a nie sú jej známe žiadne ďalšie riziká a neistoty, ktorým by mohla byť vystavená.

Vypracovala: Ing. Denisa Kováčsová

Schválil: J. Kalinič

V Slovenskom Novom Meste, dňa 28.4.2020

Prílohy:

- Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky
- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke